

Vergaderjaar 2012–2013

17 050

Misbruik en oneigenlijk gebruik op het gebied van belastingen, sociale zekerheid en subsidies

Nr. 420

BRIEF VAN DE MINISTER EN STAATSSECRETARIS VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 november 2012

Hierbij bieden wij u de Integrale Rapportage Handhaving 2011 aan 1). Deze rapportage geeft een beknopt beeld van de uitvoering van het handhavingsbeleid van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) in het afgelopen jaar. In deze rapportage ligt de focus op handhaving, van preventie tot en met fraudebestrijding.

Aanpak van fraude

Naleving van regels op het terrein van sociale zekerheid en werk is van essentieel belang. Wanneer uitkeringsgerechtigden hun verplichtingen niet nakomen, dan benadelen zij daarmee andere burgers. Als werkgevers de regels niet naleven, ontstaat er oneerlijke concurrentie en kunnen gezondheid en veiligheid van werknemers en anderen gevaar lopen. Dit leidt ertoe dat het rechtvaardigheidsgevoel van burgers en bedrijven, die de regels wel naleven, wordt aangetast. Fraude ondermijnt de geloofwaardigheid, houdbaarheid en het draagvlak van onze wet- en regelgeving. Daarom is een stevige aanpak van fraude nodig. Misbruik van voorzieningen, ook in het buitenland, is een ernstige zaak. De sociale zekerheid en verantwoorde arbeidsomstandigheden worden terecht gekoesterd als een belangrijke verworvenheid van de Nederlandse samenleving. Wel moet voorkomen worden dat burgers onnodig afhankelijk zijn van bijstand. Doel van het Ministerie van SZW is om burgers perspectief te bieden op fatsoenlijk werk en inkomen, het draagvlak voor sociale voorzieningen te behouden en een eerlijke arbeidsmarkt te creëren.

Instrumenten

In 2011 en 2012 hebben onze voorgangers verschillende instrumenten ingezet om de handhaving van uitkeringsregels en arbeidswetgeving te

intensiveren. Deze maatregelen leiden ertoe dat fraude en misbruik verder worden teruggedrongen en illegale arbeid wordt bestreden.

In het kader van een rechtmatige uitvoering van de sociale zekerheidsregelgeving is het noodzakelijk dat er een adequate controle plaatsvindt op de juistheid en volledigheid van de relevante gegevens van uitkeringsgerechtigden. Zo zijn in 2011 met gemeenten en met het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) en de Sociale Verzekeringsbank (SVB) de mogelijkheden geïnventariseerd van een bredere inzet van gegevensuitwisseling om fraude te voorkomen en te bestrijden. In maart 2012 zijn gemeenten en de Tweede Kamer geïnformeerd over de getroffen maatregelen binnen de huidige regelgeving via de Verzamelbrief. Gemeenten hebben toegang tot gegevens over studiefinanciering en kunnen vaker beschikken over de gegevens van de Belastingdienst. Een aantal maatregelen vergt wetswijziging. Wij streven ernaar om het wetsvoorstel «Fraudeaanpak door gegevensuitwisseling en efficiënter gebruik van gegevens» op korte termijn aan uw Kamer aan te bieden zodat uitvoerders binnen de sociale zekerheid meer mogelijkheden krijgen om fraude te voorkomen en te bestrijden.

De samenvoeging van de Arbeidsinspectie, de Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst en de Inspectie Werk en Inkomen tot een nieuwe inspectiedienst met ingang van 1 januari 2012 levert ook winst op. Bij de uitvoering van de toezichttaken kan nu gericht en selectiever gewerkt worden. In de Integrale Rapportage treft u de resultaten van de handhavingsactiviteiten in 2011 aan. Ook vindt u hier het aantal opgelegde boetes terug.

Het vorige kabinet heeft samen met gemeenten een groot aantal maatregelen in gang gezet om arbeidsmigratie vanuit de Europese Unie in goede banen te leiden, ook op het terrein van werk en inkomen. Werkgevers kunnen personeel uit het buitenland laten werken, met inachtneming van onze arbeidsvoorwaarden en regels voor de afdracht van belastingen en premies. Uitbuiting van arbeidsmigranten wordt niet geduld.

Aanscherping sanctieregime

De nieuwe wet «Aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving» zal op 1 januari 2013 in werking treden. Deze wet voorziet erin dat het sanctieregime op het terrein van werk en inkomen wordt aangescherpt. Met de gemeenten, UWV, de SVB, de Belastingdienst en de Inspectie SZW zullen nadere afspraken gemaakt worden over kengetallen en indicatoren om de voortgang van het fraudebeleid de komende jaren te kunnen monitoren. Het vergroten van de pakkans is minstens zo belangrijk als het sanctioneren van fraude. Het Ministerie van SZW zal de komende tijd bezien in hoeverre het mogelijk is om de pakkans te monitoren. Tijdens de Tweede Kamerbehandeling van de Wet Aanscherping handhaving en sanctiebeleid heeft de Kamer een motie aangenomen waarin gevraagd wordt om een dergelijke monitor.

Communicatie

Preventie is ook een onderdeel van handhaving. Naleving van regels wordt ook bevorderd door het inzetten van communicatiemiddelen. De campagne «Weet hoe het zit» richt zich op burgers die onbewust de regels overtreden. Het Ministerie van SZW wil burgers ertoe aanzetten zich te verdiepen in de regels die voor hen gelden. De informatie kunnen ze vinden op de website «Weet hoe het zit». In 2011 telde de campagne 3 deelcampagnes: «AOW en samenwonen», «werken en een uitkering» en

«eerlijk en veilig werken». De campagne bereikt de mensen voor wie deze is bedoeld: in 2011 hebben ruim 1 miljoen mensen de website bezocht.

Ten slotte zet het meerjarig Handhavingsprogramma in op het bestrijden en voorkomen van fraude door intensivering van handhavingsactiviteiten op het gehele terrein van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid voor de periode van 2011–2014.

Met al deze maatregelen worden fraude en misbruik verder teruggedrongen en zullen burgers en bedrijven die de regels niet naleven worden aangepakt en gestraft.

De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
L. F. Asscher

De staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
J. Klijnsma

1) Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer